

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

29.11.2021 ел

Баулы шәһәре

КАРАР

№ 211

Баулы муниципаль районында
гражданның оборонасын оештыру
һәм алып бару турындагы
нигезләмәне раслау хақында

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясендә гражданның оборонасы турындагы Нигезләмәне раслау турында» 2007 елның 26 ноябрәндәге 804 номерлы карары (30.09.2019 редакциясендә), «Татарстан Республикасында гражданның оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында» 2016 елның 19 гыйнварындагы ПУ-18 номерлы Указы, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының "2008 елның 14 декабрәндәге 687 номерлы боерыгы белән расланган муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданның оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында" 2019 елның 24 декабрәндәге 776 номерлы боерыгы нигезендә, Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы башкарма комитеты

КАРАР ИТӘ:

1. Кушымтадагы Баулы муниципаль районында гражданның оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне расларга.
2. Баулы муниципаль районы предприятиеләре, оешмалары житәкчеләренә, милек рәвешләренә һәм ведомствога бәйсез рәвештә, алар житәкләгән предприятиеләрдә, оешмаларда, әлегә карар нигезендә, Гражданның оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәләр эшләргә тәкъдим итәргә.
3. Әлегә карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында ([www.http://pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru)) һәм Баулы муниципаль районы сайтында ([www.https://bavly.tatarstan.ru](https://bavly.tatarstan.ru)) бастырып чыгарырга.
4. Әлегә карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Баулы муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе

И.И. Гозәеров

Баулы муниципаль районы
Башкарма комитетының
2021 елның 13 декабрдәге
218 номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару
турындагы нигезләмә

1. Әлеге Нигезләмә «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралдәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы нигезләмәне раслау хакында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2006 елның 26 декабрдәге 804 номерлы карары, «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Президентының 2008 елның 22 декабрдәге ПУ-598 номерлы Указы белән, «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының боерыгы нигезендә эшләнган һәм гражданнар оборонасын оештыруга һәм алып баруга әзерлекнең юнәлешләрен, шулай ук «Баулы муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонасы буенча төп чараларны билгели.

2. Гражданнар оборонасы чаралары Баулы муниципаль районында “Баулы муниципаль районы” муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонасын алып баруга әзерлек кысаларында оештырыла. Авыл җирлекләрендә гражданнар оборонасын алып бару һәм алып бару тәртибе Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын алып баруга әзерлек һәм алып бару тәртибе белән билгеләнә.

3. Гражданнар оборонасын алып баруга әзерлек халыкны яклауга әзерлек гамәлләрен, хәрби конфликтлар вакытында яки әлеге конфликтлар нәтижесендә килеп чыга торган хәвеф-хәтәрләрдән матди һәм мәдәни кыйммәтләргә үзвакытында саклаудан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә, һәм ул гражданнар оборонасы мөһимләргә буенча төп чараларны үтөүдән гыйбарәт, Баулы муниципаль районында гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә һәм бетерүгә (алга таба - төп чаралар планын) күздә тоткан еллык планнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Төп чаралар планы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бурычларын үтөүгә махсус вәкаләтле орган, Татарстан Республикасы буенча - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе (алга таба - Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе) белән килештерелә.

Төп чаралар планы, оешмалар бер елга гражданныр оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле оешманың структур бүлекчәсе (хезмәткәрләре) тарафыннан эшләнә һәм Баулы муниципаль районы башкарма комитеты белән килештерелә, ә федераль башкарма хакимият органы карамагындагы оешма өстәмә рәвештә федераль башкарма хакимият органы белән килештерә.

Гражданныр оборонасын алып баруга әзерлек буенча төп чараларны планлаштыру, заманча зыян салу чараларын куллану нәтижәсендә, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы мөмкин булган террорчылык актлары һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә Баулы муниципаль районы территориясендә килеп чыгарга мөмкин булган хәлне һәрьяклап бәяләүне исәпкә алып башкарыла.

5. Гражданнык оборонасын алып баруга әзерлек Баулы муниципаль районында (оешмаларда - оешмаларның гражданныр оборонасы планнары нигезендә) гражданнык оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмә белән билгеләнә һәм Баулы муниципаль районы территориясендә (оешмада) хәрби конфликтлар вакытында яки әлегә конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвәфләрден халыкны (хезмәткәрләренә), матди һәм мәдәни кыйммәтләренә яклау чараларын планлаштырудан, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда төзелә.

Гражданныр оборонасын алып бару Баулы муниципаль районы Гражданныр оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә (оешмаларда - гражданныр оборонасы планнары нигезендә) гамәлгә ашырыла.

6. Гражданныр оборонасы һәм халыкны саклау планы (алга таба - гражданныр оборонасы планы) гражданныр оборонасын алып бару һәм хәрби вакытта табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләренә бетерү гамәлләрен үтәүне тәэмин итү, аны тәэмин итү тәртибен, ысулларын һәм срокларын билгели.

Табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләренә бетерү һәм гражданныр оборонасы чараларын тыныч вакытта үтәү гадәттән тыш хәлләренә кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планнары нигезендә башкарыла.

6.1. Баулы муниципаль районы башкарма комитеты гражданныр оборонасы буенча чараларны үтәүне гражданныр оборонасы идарәсе, көчләре һәм чаралары, гадәттән тыш хәлләренә кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дөүләт системасы органнары тәэмин итә.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты жирле дәрәжәдәге гражданныр оборонасы чараларын үтәүне тәэмин итүчә оешмаларның исемлеген билгели.

7. Гражданныр оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләр нигезендә гражданныр оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында Баулы муниципаль районы башкарма комитеты гражданныр оборонасы көчләрен, чараларын, объектларын булдыруны, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын туплауны үз эченә ала, гражданныр оборонасы чараларын планлаштыра һәм гамәлгә ашыра.

8. Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча коткару хезмәтләре (медицина, инженерлык, коммуналь-техник, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, хайваннарны һәм үсемлекләренә яклау, хәбәр итү һәм элементә, мәдәни кыйммәтләренә яклау, автотранспорт, сәүдә һәм туклану һ.б.) төзелергә мөмкин, аларның эшчәнлеген оештыру һәм тәртибе коткару хезмәтләре турындагы тиешле нигезләмәләрдә аларны булдыручы орган тарафыннан билгеләнә.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитетының коткару хезмәте составына

гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрү, авария-коткару формированиеләренең гамәлләрен һәръяклар тәэмин итү өчен билгеләнгән идарә органнары, көч һәм гражданлык оборонасы чаралары керә. Шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән килгән зыяны бетерү өчен билгеләнгән башка эшләр башкарыла.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган коткару хезмәтләренең төре һәм саны Баулы муниципаль районы Башкарма комитетының тиешле карары белән раслана, гражданнар оборонасы планы һәм халыкны яклау планы (гражданнар оборонасы планнары) нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпләп чыгару нигезендә билгеләнә.

Баулы муниципаль районының коткару хезмәте турындагы нигезләмә Баулы муниципаль районының башкарма комитеты тарафыннан эшләнә, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе белән килештерелә һәм Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана.

Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын оештыруга һәм аларның әзерлеген тәэмин итүгә методик житәкчелекне, шулай ук бу өлкәдә контрольне Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгы (алга таба - Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы) һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе башкара.

9. Эвакуацион чараларны планлаштыру, әзерләү һәм үткөрү өчен Баулы муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан тыныч вакытта алдан эвакуация комиссиясе төзелә. Эвакуация комиссиясе белән Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең беренче урынбасары житәкчелек итә. Эвакуация комиссиясе эшчәнлеген Баулы муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе - Баулы муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе раслаган эвакуация комиссиясе турындагы нигезләмә белән регламентлана.

10. Тыныч вакытта гражданнар оборонасы көчләре табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү чараларында катнашу өчен жәлеп ителергә мөмкин.

Гадәттән тыш хәлләргә бетерү өчен тыныч вакытта гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү турындагы карарны Баулы муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе кабул итә.

11. Баулы муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы житәкчелеген Баулы муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе, ә оешмаларда аларның житәкчеләре башкара.

12. Баулы муниципаль районы (оешмалары) территориясендә гражданнар оборонасы идарәсен гамәлгә ашыручы органнар граждан оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр) була (алга таба - гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр)).

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты һәм оешмалары гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләрне (хезмәткәрләрне) комплекташтыруны (билгеләүне) гамәлгә ашыралар, аларның функциональ вазыйфаларын һәм штат расписаниесен эшлиләр һәм раслыйлар.

Гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур

бүлекчеләр (хезмәткәрләр) житәкчеләре Баулы муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә турыдан-туры буйсыналар.

13. Гражданның оборонасы буенча оештырылган һәм планлы чаралар үткәрүне тәэмин итү, шул исәптән тыныч һәм сугыш вакытында фаразлана торган һәм килеп чыккан куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатларында Баулы муниципаль районы территориясендә гражданның оборонасы (алга таба - мәгълүмат) өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмаштыру оештырыла.

Мәгълүмат жыю һәм алмашу Баулы муниципаль районының “Гражданның яклау идарәсе” МКУ тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Баулы муниципаль районы башкарма комитеты Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына мәгълүмат бирә.

14. Баулы муниципаль районы территориясендә гражданның оборонасы чаралары Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясе Президентының, Татарстан Республикасы Президентының, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый актлары, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы гражданның оборонасы житәкчесенен күрсәтмә документлары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты гражданның оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында түбәндәге төп чараларны планлаштыра һәм гамәлгә ашыра:

15.1. Гражданның оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

-Баулы муниципаль районы үзенчәлекләрен исәпкә алып һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган якинча программалар, эшләүче халыкны, вазыйфаи затларны һәм гражданның оборонасы хезмәткәрләрен, Баулы муниципаль районы оешмаларының һәм хезмәтләренен шәхси составын әзерләүнең якинча программалары нигезендә эшләү;

-Баулы муниципаль районы халкын хәрби конфликтларда барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләрдән саклану ысулларын оештыру һәм әзерләү, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә;

-Баулы муниципаль районы формираниеләренен һәм хезмәтләренен шәхси составын әзерләү;

-гражданның оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрү;

- Баулы муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмаларның хезмәткәрләрен, шәхси составын һәм хезмәтләрен әзерләүне оештыру-методик житәкчелек итү һәм тикшереп тору;

-тиешле лицензиясе булган өстәмә һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрендә гражданның оборонасы курсларын һәм гражданның оборонасы буенча укыту-консультация пунктларын булдыру, жиһазландыру һәм аларның эшчәнлеген оештыру, шулай ук Баулы муниципаль районының вазыйфаи затларының һәм гражданның оборонасы хезмәткәрләренен квалификациясен күтәрүне тәэмин итү;

-гражданның оборонасы өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау.

15.2. Хәрби конфликтлар вакытында яки шушы конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвефләр турында халыкка хәбәр итү, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда:

- халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасын даими эзерлектә тоту, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

- кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең махсулаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- Баулы муниципаль районының бердәм электр элементәсе челтәре, радио-, үткәргеч һәм телевизион тапшырулар челтәрләре һәм чаралары, мәгълүмат тапшыруның башка техник чаралары чараларын комплекслы файдалану;

- гражданның оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу.

15.3. Халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне куркынычсыз районнарда эвакуацияләү буенча:

- халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәвеф-хәтәр зоналарыннан имин районнарда эвакуацияләү чараларын планлаштыруны, эзерләүне һәм уздыруны оештыру, шулай ук сугыш чорында үз эшчәнлеген давам итүче оешмалар хезмәткәрләрен һәм мөмкин булган хәвеф-хәтәр зоналарында гражданның оборонасы буенча чаралар үтәүне тәмин итүче оешмалар хезмәткәрләрен урнаштыру;

- халыкны урнаштыру өчен имин районнар, эвакуацияләнергә тиешле матди һәм мәдәни кыйммәтләр эзерләү;

- эвакуация органнары эшчәнлеген оештыру, шулай ук аларның шәхси составын эзерләү.

15.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

- гражданның оборонасының саклау корылмаларын һәм аларның техник системаларын саклау, файдалануга даими эзерлек хәлендә тоту һәм аларга техник хезмәт күрсәтү буенча;

- гражданның оборонасы буенча төркемнәргә билгеләнгән тәртиптә кертелгән территорияләргә инженерлык яклавын арттыру планнарын эшләү;

- тыныч вакытта һәм гражданның оборонасын тыныч заманнан сугыш вакытына күчәргәндә эштән чыккан биналарының җир асты киңлеген җайлаштыру;

- сугыш вакытында җитмәгән гражданның оборонасының булган яклау корылмаларын тәүне планлаштыру һәм оештыру, булганын саклап калу;

- халыкның гражданның оборонасының яклау корылмаларында, эштән чыккан биналарда һәм җир асты киңлекләренең башка корылмаларында яшеренүен тәмин итү;

- халыкны индивидуаль яклау чараларын туплау, саклау, яңарту һәм алардан файдалану;

- халыкка индивидуаль яклау чараларын бирүне һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән срокларда бирүне тәмин итү.

15.5. Яктылык һәм башка төр маскировка:

- маскировкага тиешле объектлар исемлеген билгеләү;

- гражданның оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә кертелгән территорияләргә комплекслы маскировкалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

яктылык һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар үткөрү өчен кирәкле материал-техник чаралар запасларын туплау һәм аларны файдалануга даими эзерлек хәлендә тоту;

- билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы буенча төркемнәргә кертелгән территорияләргә яшеренүен киметә торган билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткөрү.

15.6. Хәрби конфликтлар вақытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

Һәлакәт-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасын, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыруны булдыру, жиһазлау һәм әзерләү; гражданның оборонасы чараларын һәм кирәкле көчләрне һәм чараларны булдыру һәм әзерләү;

- авария-коткару һәм башка ашыгыч эшләрне һәръяклап тәэмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлектә булдыру һәм ярдәм итү.

15.7. Хәрби конфликтлар вақытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә зыян күргән халыкны беренче чиратта тәэмин итү:

халыкның яшәешен тәэмин итүнең төп төрләрнен планлаштыру һәм оештыру;

матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм файдалануга даими әзерлектә тоту;

Халыкны азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән норма буенча тәэмин итү;

- халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

- зыян күргән халык арасында санитария-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткәру;

- дөвәләу-эвакуация чараларын үткәру;

- имин районда кирәкле дөвәләу базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәэмин итүне оештыру;

халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

- тораксыз калган халык санын билгеләү;

- зыян күргән һәм сакланып калган торак фондының торышын бәяләү, аны зыян күргән халыкны урнаштыру өчен файдалану мөмкинлеген билгеләү;

зыян күргән халыкны ял йортларында, пансионатларда һәм башка сәламәтләндерү учреждениеләрендә, вақытлы торакларда (жыелма йортларда, палаткаларда, землянкаларда һ.б.) урнаштыру, шулай ук сакланып калган торак фонды мәйданына күчәрәп утырту;

- халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8. Хәрби конфликтлар вақытында яки әлеге конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарға каршы көрәш:

- муниципаль янгын сагы эшчәнлеген оештыру, аның гражданның оборонасы өлкәсендә әзерлеген оештыру һәм янгыннан саклануның башка төрләре белән хезмәттәшлек итү;

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр үткәрелгән районнарда һәм гражданның оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә хәрби вақытта категорияләргә кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру;

- янгыннарны сүндерү өчен химик реагентлар запасларын алдан ук булдыру.

15.9. Радиоактив, химик, биологик һәм башка йогынтыларга (пычрануга) дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

-радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрде радиациядән саклану режимнарын кертү;

радиация, химик, биологик хәлнең торышын мониторинглауның методларын һәм техник чараларын камилләштерү, шул исәптән азык-төлекнең һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиация һәм башка төр пычрану дәрәжәсен радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән бәяләү.

15.10. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

-дезактивлаучы, газга каршы матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан ук булдыру;

-халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү өчен көчләрне һәм җиһазлар булдыру һәм гражданның оборонасы өлкәсендә әзерләү;

-халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча чаралар үткөрүне оештыру.

15.11. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре нәтижәсендә:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм җиһазлау, аларны гражданның оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданның оборонасы көчләрен һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү;

-авария-коткару һәм кичектергесез эшләр башкару өчен гражданның оборонасы көчләренең тоткарлыксыз хәрәкәт итүен тәэмин итү;

- үткөрү режимын гамәлгә ашыру һәм җиңелү учакларында жәмәгать тәртибен тоту;

-эчке эшләр органнары тарафыннан мәҗбүри сакланырга тиешле объектларны, юридик һәм физик затларның мөлкәтен шартнамәләр буенча саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

15.12. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрнең эшчәнлеген ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

коммуналь хезмәтләрнең хәрби вакыт шартларында эшләүгә әзерлеген тәэмин итү, аларның гамәлләрен планлаштыру;

газ, энергия һәм су белән тәэмин итү һәм канализациянең зарарланган системаларын ремонтлау өчен җиһазлар һәм запас частьләр запаслары булдыру;

- суну чистарту, төчеләндерү һәм транспортировкалау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм әзерләү;

су үткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

-резервуар һәм савытлар, җыелма-җыю торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганакалары, халыкны коммуналь тәэмин итүне оештыру өчен җиһазлар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

15.13. Хәрби вакытта мәетләрне ашыгыч җирләү буенча:

- Тыныч вакытта мөмкин булган җирләү урыннарын билгеләү;

- мәетләрне күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданның оборонасы көчләрен һәм чараларының, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль оешмалар базасында көчләрне булдыру һәм аларның әзерлеген тәэмин итү;

һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү урынын жиһазлау;
гүдәләрне эзләү, аларны ачыклау урыннарын теркәү, аларны беренчел эшкәртү, шәхесләрен ачыклау һәм документлаштыру, һәлак булганнарны ташу һәм күмү эшләрен оештыру;

Санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру.

15.14. Хәрби низаглар вакытында яисә шушы низаглар аркасында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халыкны исән калдыру өчен кирәкле оешмалар эшчәнлегенең тотрыклылыгын тәмин итү буенча:

- тыныч һәм сугыш чорында икътисад объектлары эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләре буенча комиссияләр эшен оештыру;

- икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук төзелеш нормалары таләпләре һәм гражданның оборонасының инженер-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре нигезендә житештерү чараларын рациональ урнаштыру;

- тыныч һәм сугыш вакытында гражданның оборонасының, шул исәптән төзелеш проектларында, инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

- икътисад объектларында сугыш вакытында эшне дөвам итә торган авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрен планлаштыру, әзерләү һәм уздыру;

- житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;

- документациянең иминият фондын төзү;

- заманча зыян салу чаралары йогынтысыннан житештерү фондларын яклауның нәтижәләгән күтәрү.

15.15. Гражданның оборонасы көчләренең һәм чараларының даими әзерлеген тәмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданның оборонасы көчләрен заманча техника һәм җайланмалар белән тәмин итү;

- гражданның оборонасы көчләрен эш итүгә әзерләү, гражданның оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткөрү;

гражданның оборонасы көчләренең эшен планлаштыру;

- үзара хезмәттәшлек итү һәм гражданның оборонасы көчләрен һәм чараларын җәлеп итү тәртибен билгеләү, шулай ук аларның гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү.

16. Гражданның оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында оешмалар түбәндәге төп чараларны планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар:

16.1. Гражданның оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

- оешмалар эшчәнлеген үзгәрткәнләрен исәпкә алып һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы, җирле үзидарә органы тарафыннан расланган якинча программалар нигезендә оешмалар формироваиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын әзерләү программалары, шулай ук гражданның оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен әзерләүнең эшче программалары нигезендә эшләү;

- оешмаларының, шулай ук гражданның оборонасы өлкәсендәге оешмалар хезмәткәрләренең шәхси составын әзерләүне гамәлгә ашыру;

гражданның оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен әзерләү өчен уку матди-техник базасын булдыру һәм эш хәлендә тоту;

- гражданның оборонасы өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау.

16.2. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвәфләр турында халыкка хәбәр итү буенча, шулай ук табигий һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә:

хезмәткәрләргә хәбәр итү системасын булдыру һәм камилләштерү;

- I һәм II класслы хәвәфлелектәге куркыныч житештерү объектларыннан, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган житештерүләрдән һәм объектлардан файдаланучы оешмаларга хәбәр итүнең локаль системаларын эзерләү һәм аларны эзер килеш тоту;

- кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чараларын урнаштыру;

-мәгълүмат тапшыруның Россия Федерациясә бердәм электр элементәсе челтәре, радио-, үткәргеч һәм телевизион тапшырулар чаралары һәм башка техник чаралары чараларыннан комплекслы файдалану;

-гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу.

16.3.Халыкны матди һәм мәдәни кыйммәтләр куркынычсыз районнарда эвакуацияләү буенча:

- хезмәткәрләрне һәм аларның гаилә әгъзаларын эвакуацияләү чараларын, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәвәф-хәтәр зоналарыннан имин районнарда эвакуацияләүне, эзерләүне һәм уздыруны оештыру, шулай ук сугыш чорында үз эшчәнлеген дәвам итүче оешмалар хезмәткәрләрен һәм мөмкин булган куркынычлар зоналарында гражданнар оборонасы чараларын үтәүне тәэмин итүче оешмалар хезмәткәрләрен тарату;

-эвакуацияләнергә тиешле хезмәткәрләрне һәм аларның гаилә әгъзаларын, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне урнаштыру өчен имин районнар эзерләү;

-жирле үзидарә органнары белән килештерелгән хезмәткәрләрне һәм аларның гаилә әгъзаларын куркынычсыз районда урнаштыру планнарын эшләү, торак һәм торак булмаган биналар (биналар) биләүгә ордерлар алу;

-оешмаларның эвакуация органнары эшчәнлеген оештыру, шулай ук аларның шәхси составын эзерләү.

16.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

-оешмалар карамагындагы граждан оборонасының саклау корылмаларын билгеләү һәм аларны файдалануга һәм техник хезмәт күрсәтүгә даими эзерлектә булу;

- сугыш вакытында производство эшчәнлеген дәвам итүче һәм эшчәнлекләрен имин районнарда күчәрүче оешмаларның инженерлык яклавын үстерү планнарын эшләү;

- Россия Федерациясә Хөкүмәтенең «Гражданнар оборонасының башка объектларын һәм сыену урыннарын булдыру тәртибе турында» 1999 елның 29 декабрәндәге 1309 номерлы карары белән расланган Гражданнар оборонасының яклау корылмаларын оешмалар хезмәткәрләре өчен яклау корылмаларын төзү Тәртибе нигезендә гражданнар оборонасының башка объектларын һәм башка объектларын төзү;

- оешмалар хезмәткәрләрен тәэмин итү өчен индивидуаль яклау чараларын билгеләү, саклау, яңарту һәм алардан файдалану;

- оешмалар хезмәткәрләренә индивидуаль яклау чараларын билгеләнгән срокларда бирү һәм бүлү планнарын эшләү.

16.5.Яктылык һәм башка төр маскировка буенча:

яшерелергә тиешле биналар һәм корылмалар исемлеген билгеләү;

- заманча зыян салынырга мөмкин булган оешмаларны комплекслы маскировкалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

-маскировка буенча чаралар үткөрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын булдыру һәм аларны саклап калу, файдалануга даими эзерлектә тору.

-билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы категорияларенә кертелгән оешмаларның яшеренүен киметүче билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткөрү.

16.6. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- I һәм II класслы хәвефлелектәге куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган житештерү объектларын һәм объектларны, гадәттән тыш югары куркыныч гидротехник корылмаларны һәм югары куркыныч гидротехник корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан мобилизация биремнәре (заказлары) булмаган һәм федераль башкарма хакимият органының, гражданның оборонасы буенча төбәк һәм жирле дәрәжәләрдәге чараларны үтәүне тәмин итүче оешмалар исемлегенә кермәгән оешмалардан тыш, югары куркыныч гидротехник корылмалар төзү, жиһазландыру һәм штаттан тыш авария-коткару формирваниеләрен эзерләү;

- билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы категориясенә кертелгән һәм (яисә) шушы категориядәге оешмаларга имин сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген куркынычсыз районга күчәрүче оешмаларга коткару хезмәтләре булдыру, жиһазлау һәм эзерләү;

- гражданның оборонасы көчләре гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү һәм аларны файдалануга даими;

гражданның оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы буенча категорияләргә кертелгән оешмалар тарафыннан гражданның оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итү буенча штаттан тыш формирваниеләрне булдыру (жиһазлау һәм эзерләү, гражданның оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итүдә катнашу һәм кичектергесез авария-торгызу эшләрен алып бару максатларында).

16.7. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарга каршы көрәш:

- I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган производстволарны һәм объектларны эксплуатацияләүче оешмалар, гадәттән тыш югары куркыныч гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч гидротехник корылмалар төзүне, моңа мобилизация биремнәре (заказлары) булмаган һәм гражданның оборонасы буенча чаралар башкаруны, янгыннарга каршы көрәш буенча штаттан тыш һәлакәт-коткару формирваниеләре, аларның гамәлләрен планлаштыруны һәм янгын саклауның башка төрләре белән үзара хезмәттәшлекне оештыруны тәмин итүче оешмалар керми.

16.8. Радиоактив, химик, биологик һәм башка йогынтыга (пычрануга) дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

- гражданның оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль челтәренә керә торган учреждениеләр тарафыннан радиоактив пычрануга, химик, биологик яисә башка зарарлануга дучар булган районнарны (территорияләренә) ачыклау, билгеләү өчен радиация, химик һәм биологик разведка оештыру һәм үткөрү;

- оешмаларны радиациядән саклау режимнарын кертү;

-гражданнар оборонасы буенча билгелэнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар тарафыннан радиация һәм химик күзәтү постларын гражданнар оборонасы көчләре составында төзү;

-гражданнар оборонасы көчләрен радиация, химик һәм биологик разведка чаралары белән тәэмин итү, һәм контрольдә тоту;

- I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган производстволарны һәм объектларны, гадәттән тыш зур куркыныч гидротехник корылмаларны, шулай ук гражданнар оборонасы буенча билгелэнгән категориягә кертелгән оешмаларны һәм хәрәкәтчән (стационар) хәрәкәтчән (стационар) күзәтү постларын гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәэмин итүче оешмаларны төзү.

16.9. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

хезмәткәрләрне санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, билгелэнгән тәртиптә гражданнар оборонасы буенча категорияләргә кертелгән һәм (яисә) хәрби чорда житештерү эшчәнлеген дәвам итә торган оешмаларны махсус эшкәртү өчен гражданнар оборонасы көчләрен булдыру, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

хезмәткәрләрне санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне билгелэнгән тәртиптә махсус эшкәртү чараларын үткөрүне оештыру;

-дезактивлаштыручы, газга каршы матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан ук булдыру.

16.10. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- мөмкин булган көчле жимерелүләрнең зоналары, радиоактив һәм химик йогынтыны (пычрануны), катастрофик су басу ихтималын һәм жиңелү учакларында үткөрү режимын гамәлгә ашыру һәм жәмәгать тәртибен саклау;

шартнамәләр буенча эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланьрга тиешле оешмаларны, юридик һәм физик затларның мөлкәтен саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

16.11. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрнең эшчәнлеген ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

коммуналь хезмәтләрнең (ремонт-торгызу формированиеләренә) хәрби вакыт шартларында эшләүгә әзерлеген тәэмин итү һәм аларның эшен планлаштыру;

зарарланган газ, энергия һәм су белән тәэмин итү системаларын һәм канализацияне ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр запаслары булдыру;

-суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортировкалау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм әзерләү;

-суүткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

-резервуарлар һәм савытлар, жыелма торбаүткәргечләр, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганақлары, халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүче оешмаларда жиһазлар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

16.12. Сугыш вакытында мәетләрне ашыгыч рәвештә жирләү буенча:

-махсус ритуаль оешмалар тарафыннан мәетләрне күмү чараларын тәэмин итү өчен гражданныр оборонасы көчләрән һәм чараларының әзерлеген тәэмин итү.

16.13. Хәрби низаглар вакытында яисә шушы низаглар аркасында, шулай ук табиғый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халыкны исән калдыру өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшчәнлеген тәэмин итү буенча:

- тыныч вакытта һәм сугыш вакытында оешмалар эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләре буенча комиссияләр төзү һәм аларның эшен оештыру;

-гражданныр оборонасының, шул исәптән төзелеш проектларында инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

-икътисад объектларында сугыш вакытында эшне дәвам итә торган авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне планлаштыру, әзерләү һәм уздыру;

-житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник чаралар, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;

- документациянең иминият фондын төзү;

-заманча зыян салу чаралары йогынтысында житештерү фондларын яклауның нәтижәлелеген күтәрү.

16.14. Гражданныр оборонасы көчләрәнә һәм чараларының даими әзерлеген тәэмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданныр оборонасы көчләрән заманча техника һәм жайланмалар белән тәэмин итү;

- гражданныр оборонасы һәм коткару хезмәтләре буенча чараларны үтәүне тәэмин итү буенча авария-коткару формированиеләрәнә, штаттан тыш формированиеләрәнә шәхси составы белән эшләү урыны буенча дәрәсләр үткәрү, гражданныр оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрү;

- муниципаль берәмлек тарафыннан булдырыла торган гражданныр оборонасы көчләре төркеме составына гражданныр оборонасы көчләрән һәм чараларын жәлеп итү тәртибен билгеләү.

17. Баулы муниципаль районында гражданныр оборонасы чараларын финанслау кануннар нигезендә гамәлгә ашырыла.